

L'últim projecte del Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM) de la Generalitat de Catalunya porta el nom de Bioincubadora. L'objectiu és facilitar el naixement d'empreses en el sector de la biotecnologia. Per fer-ho, els proporciona infraestructura, suport financer i gestió empresarial. De moment, ja hi ha set empreses.

Covant el futur biotecnològic

Maria Dolors Ludevid i Margarita Torrent, investigadores del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), fa poc més d'un any i mig que van començar a maquinar un projecte. Volien desenvolupar un sistema de producció de proteïnes mitjançant plantes, amb finalitats terapèutiques. Partien d'uns quants resultats i una patent pròpia quan van decidir-se a fer el salt. D'aquí va sorgir Era Plantech, la seva empresa biotecnològica. "No vam tenir por de fer el pas perquè teníem un contacte constant amb altres empreses des d'un principi, però ens hem posat un termini de dos anys per veure la viabilitat del projecte", explica Maria Dolors Ludevid.

Crear una empresa de biotecnologia requereix uns espais i, sobretot, un mobiliari tecnològic i de laboratori, de preu elevat. Però, si es tracta amb éssers vius, també calen uns permisos, sovint difícils d'aconseguir. Aquests dos aspectes són, per a molts, motius suficients per no tirar endavant el projecte biotecnològic. Per evitar que això passi, el CIDEM ha posat en marxa una iniciativa per fomentar el naixement d'aquest tipus d'empreses: l'anomenen la Bioincubadora.

Cambridge, a Anglaterra, i Munic, a Alemanya, són els dos referents europeus més avançats en aquests projectes. Així, responsables del CIDEM i alguns dels interessats a tirar endavant la seva empresa biotecnològica van visitar aquestes localitats al febrer d'enguany. Del viatge, en van sortir moltes idees, i sobretot la possibilitat que el Parc Científic de Barcelona (PCB) fos la Bioincubadora.

"Calia un espai per ubicar les empreses, on el fet d'aconseguir els permisos fos fàcil i on poguessin aplegar-se per estalviar costos pel que fa al material", explica Josep Maria Echarri, cap de creació d'empreses de base tecnològica. Al Parc hi ha una inversió pública de 18 milions d'euros en equipaments, i això permet que les empreses que s'hi estableixen puguin accedir-hi per mitjà d'un *forfait* o gratuïtament. Carlos Buesa, investigador de l'empresa biotecnològica Oryzon genomics, creu que aquest és un dels avantatges de la Bioincubadora "perquè nosaltres, per a la nostra recerca, necessitem una centrifugadora només una vegada a la setmana que val 7.000 euros, i el fet de poder-hi accedir sense comprar-la és una sort".

Oryzon genomics, creada per investigadors de la Universitat de Barcelona i el CSIC, és la primera empresa de l'estat espanyol dedicada a l'aplicació de tècniques de genòmica en plantes. En l'actualitat treballen en una nova tècnica per generar en poc temps col·leccions completes de mutacions en l'arròs, modificant-ne el codi genètic.

Metres i ajuts econòmics. Oryzon i Era Plantech són dues de les set empreses que, de moment, s'han pogut establir a la Bioincubadora CIDEM-PCB, que ocupa en aquesta primera fase uns 500 metres quadrats al Parc. Cada laboratori compta amb un espai d'entre 50 i 75 metres quadrats, amb els respectius despatxos. Els emprenedors podran ser-hi, com a màxim, tres anys, temps en què rebran un ajut d'uns 200.000 euros "per contractar personal i subcontractar serveis", com avança Ludevid. La investigadora d'Era Plantech sosté que un dels avantatges de la Bioincubadora és que només paguen un 50% del lloguer de l'espai i que el fet de ser proper a altres empreses del sector "sempre permet intercanvi d'idees".

Oryzon genomics és una de les set empreses que es beneficia de la Bioincubadora de la Universitat de Barcelona. És la primera companyia de l'estat que aplica tècniques de genòmica a les plantes.

PARC FLAVY

TERRITORI D'INVESTIGADORS

El Parc Científic de Barcelona, on hi ha ubicada la Bioincubadora, treballa fa anys per convertir-se en un centre de referència en la creació d'empreses tecnològiques. En les seves instal·lacions, empreses com Oryzon genomics, especialitzada en l'estudi de mutacions genètiques en les plantes, comparteixen un mobiliari tecnològic i de laboratori que els permet començar a treballar sense haver d'assumir despeses molt elevades. Compartir un mateix espai, però, no només té avantatges econòmics, sinó que la proximitat també permet un intercanvi de coneixement molt més profund entre investigadors.

Un punt, aquest darrer, en què Joan Aymamí, promotor de Crystax, es mostra d'acord. Aymamí, investigador de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), i Miquel Coll, del CSIC, els dos impulsors del projecte, treballen per desenvolupar fàrmacs a través de la tecnologia de difracció de raigs X. Van començar a principi d'any, en l'actualitat són set persones i ja pensen en l'ampliació del grup. Com els emprenedors de les altres empreses biotecnològiques, van començar amb capital propi o del seu entorn, animats pels responsables del CIDEM quan van plantejar-los el projecte.

"Per accedir a la Bioincubadora", explica Echarri, "s'exigeix que els promotors acreditin un nivell de recerca excel·lent, dedicació, risc personal i financer, i cal que la iniciativa estigui protegida per patent". La comissió que decideix qui és apte o no la formen operadors de capital risc, intermediaris d'operacions, gent que veu la demanda i allò que es fa, i empreses tecnològiques que coneixen el sector.

Però una empresa biotecnològica no requereix només espais, equipaments i treball en xarxa (*networking*), sinó un assessorament empresarial. El pla del CIDEM també ofereix la possibilitat d'ajudar a incorporar algú que gestioni l'empresa, perquè a banda de la part de recerca cal que hi hagi qui s'encarregui dels comptes, és clar. Amb aquesta finalitat, l'empresa Era Plantech ha començat a treba-

llar amb Advancell. Luis Ruiz és el gestor d'aquesta darrera empresa i fa l'acompanyament d'aquests dos primers anys d'Era "perquè en el seu moment vam pensar que l'experiència de la nostra empresa podia funcionar en el seu cas". A Dolors Ludevid, d'Era, li sembla molt oportú aquest ajut, "així cadascú pot dedicar-se al seu camp, uns a investigar i els altres a gestionar". Tot i que en el seu cas, i abans d'arribar al CIDEM, informats per la Fundació Bosch i Gimpera, ja havien preparat un pla d'empresa provisional. Ludevid reconeix que fer uns passos en el terreny empresarial, des del seu vessant d'investigadora del CSIC, li ha suposat haver d'aprendre conceptes nous i posar-se al dia, "però no costa perquè, de moment, els cinc que hi treballem estem molt engrescats", reconeix.

El projecte de Bioincubadora no sols té èxit a Munic i Cambridge, també al Brasil, al Quebec i a la regió de San Diego, als EUA. No garanteix la bona fi de les empreses, però sí un bon inici. Carlos Buesa, d'Oryzon, ho avança: "Estem en una cursa contrarellotge perquè cal demostrar que som rendibles. La Bioincubadora permet que el període inicial com a empresa sigui més llarg que en altres casos i puguis sortir-te'n. Però si vas malament et permet vincular-te a altres projectes. Això cal tenir-ho en compte."

Joan Esculies